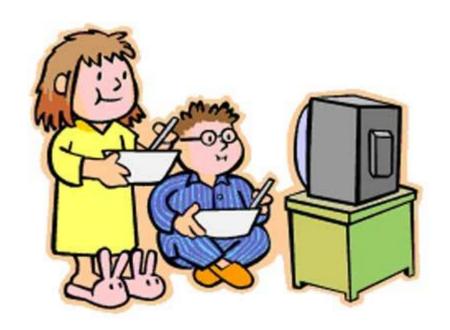

LUGANDA AMASOMO G'OKU LEEDIYO AG'EBIBIINA EBISOOKERWAKO

AMASOMO G'OLUGANDA AG'OKU LEEDIYO

Buli kitundu kya kumala eddakiika asatu. Mulimu obudde
obwokukubaganya ebirowoozo n'okuwummulamu. Egimu ku muganyulo
egy'okukozeza ebikwate ku butambi oba ku leediyo mu kusomesa naddala
nga waliwo n'ebifaananyi ebirabikako gye ginos

- wabeerawo ensomesa ya ngeri nnyingi era wabeerawo okukozesa obukodyo obw'enjawulo era wabeerawo okukozesa obukodyo obw'enjawulo
- omusomesa afuna embavu– kino ne kimalawo okuwulira ng'alekereddwa era n'omuyizi naye n'awulira ng'alinako gw'ali naye
- esobozesa okunnyonnyola ebintu ebikakali ne bifuuka byangu
- esobozesa abayizi okufuna bye basomerako buli budde we baba babyetaagira
- esobozesa abayizi okusoma nga bagendera ku busobozi bwabwe kuba basobola okuddinnana bye basoma oba okuwummulamu bwe babeera nga bakooye
- ekendeeza ku bibuuzo ebitera okubuuzibwa abayizi
- ebikosebwa bisobola okuddamu okukozesebwa•

ABANAABIGANYULWAMU

ABAYIZI AB'EBIBIINA EBISOOKERWAKO

Wekkaanye: Amasomo gano gasinga kuvaayo ssinga gakolebwa abantu babiri naye bwe kiba nga tekisobose, oyo omu agakoze asaanye afuule eddoboozi naddala ssinga wabaawo ekibuuzo ekibuuziddwa nga kyetaaga obuddibwamu.

EMIRAMWA EGIRIMU N'EBITUNDU BYAGYO

\$/N	EMIRAMWA	EBIT	UNDU BY'EMIRAMWA
1	AMAKA N'EKITUNDU	i.	Abantu abasangibwa mu maka gaffe
	KYAFFE	ii.	Emirimu n'obuvunaanyizibwa bw'abantu
			ababeera awaka ab'enjawulo
		iii.	Ebintu ebisangibwa awaka n'emigaso
			gyabyo
		iv.	Abantu abasangibwa mu kitundu kyaffe
2	OMUBIRI N'EBYOBULAMU	i.	Obuyonjo bw'omubiri n'obuyonjo
	OMODIKI N EDI ODOLAMO		bw'ebitwetoolodde
		ii.	Endwadde eza bulijjo n'engeri gye
			ziyizibwamu
		iii.	Endwadde ezisigibwa n'endwadde z'omu
			byenda
		iv.	Endwadde n'ebizisaasaanya
3	EMMERE N'EBYENDII\$A	i.	Ebika by'emmere
		ii.	Endya ennungi
		iii.	Ebiva mu ndya embi
		iv.	Amannya g'emmere ne gy'eva
4	EBITWETOOLODDE	i.	Embeera y'obudde n'ebigikola
	N'EMBEERA Y'OBUDDE	ii.	Emirimu egikolebwa mu biseera
			eby'enjawulo
		iii.	Okwerinda ebireetebwa embeera
			y'obudde
		iv.	Ebisolo, ebinyonyi n'ebiwuka ebya bulijjo

AWAKA N'EKITUNDU KYAFFE

ABANTU ABASANGIBWA AWAKA Okusoma n'Okuwandiika

Manya bino (Ekitundu kino kiyinza okwogerwa omuntu yenna n'atali musomesa ng'essomo terinnatandika)

Abayizi abalungi, oluvannyuma lw'okuggalawo amaşomero kaakano mugenda kuşomera waka olw'okwewala ekirwadde kya ssennyiga omukakali owa COVID 19 eyatuuka edda mu ggwanga. Obulwadde buno buva ku muntu omu ne budda ku mulala ssinga omuşemberera oba n'akolola oba n'ayaşimulira okumpi naawe oba okwekwata ku mimwa oba n'aamaaso n'engalo enjama.

Obudde: Eddakiika asatu:

Ennyanjula	Nkwanirizza omuyizi omulungi mu ssomo lyaffe erya leero
Eddakiika 2	ery'okusoma n'okuwandiika.
	Erinnya lyange nze
	Nga tetunnatandika ka nkusabe weeteeketeeke. Funa ekkalaamu
	n'olupapula oba ekitabo w'osobola okuwandiika. Funa ne w'otuula.
	Jjukira obutaliraana nnyo bantu olw'okwewala ekirwadde kya
	COVID 19.
	Ka nsuubire nti weeteeseteese
OMUTENDERA	Olwaleero tugenda kwogera ku 'BANTU A\$ANGIBWA AWAKA'
1:	Naye okusookera ddala awaka kye kiki ? Oh! Kye kifo we tubeera
Eddakiika 5	awamu ng'abantu abaliko oluganda.
	Bantu ki be tusanga awaka? Nga tonnaddamu kibuuzo ekyo sooka

owulirize akayimba kano:

YIMBA:

Yimba: Maama atuula ku kkubo n'alamusa abalangira, Taata atuula ku kkubo n'alamumusa abalangira. Maamu nnyo nyooge! N'alamusa abalangira. **Kale tuyimbirire wamu.**

Maama ..... Jajja... Baaba....

Otyo! Olwo bantu ki abasangibwa awaka abali mu kayimba? Mulimu:

taata maama baaba jajja omukazi jajja omusajja

Bantu ki abali mu maka ggwe mw'obeera? Mu gange tulimu nze, taata ne maama ffekka. Ate ewammwe? Bamenye

WEFUULE NG'AYOGERA N'OMUNTU jajja omuşajja, jajja omukazi, mwannyinaze ne muganda wange eee!

Olwo bantu ki be abaşangibwa awaka?

Mu maka agamu tusangamu taata, maama n'abaana baabwe bokka! Ago tuyinza okugayita **amaka amaboolereze**.

Naye ate mu maka amalala tusangamu taata maama n'ab'ennanda abalala nga jajja, ssenga, kojja n'abalala. Ago gaba **maka amaku**nn**aanya.**

Weebale,

Kale. Katuwummulemu nga tweteeketeekera okusoma.

OMUTENDERA

2:

Eddakiika 7

- Kulikayo mu kuwummula omuyizi wange omulungi. Tugenda kusoma naye nga tetunnatandika, katusooke tuyimbe akayimba akatuteekateeka.

Wuliriza:

YIMBA Okusoma kulungi ddala ddala Maama okusoma kulungi ddala ddala!

Tuyimbe ffenna: YIMBA ... Okuşoma kulungi.... Weebale!!

Kati nno wuliriza n'obwegendereza nga nsoma ebigambo bino:

Soma ekigambo kinnakimu nga bw'okuba mu ngalo okulaga ennyingo ezikirimu. Mubale ennyingo Oluvannyuma londako kimu ekirimu amaloboozi g'ogenda okusomesaako

taata maama baaba jajja

- Ka tuggyemu ekigambo kimu: **taata** kitandika **n'eddoboozi**/t/

ne /a/n'ekyatulibwa ng'ennyingo 👪

Tusome / ta/. Waliyo ebigambo by'Oluganda ebirala ebitandika n'ennyingo ta okugeza ttaala, taaba, taasa. Wa ebigambo 3 nga nange bwe mpandiika ebyange. Siriikiriramu. Soma ebigambo byo mu lwatu: ttale, ttooke, tema

Weebale!

- Kati tukole emboozi nga tweyambisa ebigambo byaffe **maama taata baaba jajja omukazi jajja omusajja**

Ka tutandike ne **maama**

Maama mukyala mumpi. Naawe yiiya eboozi yo. Kola kye kimu ne ku bigambo ebirala: taata, baaba, jajja omukazi, jajja omusajja

Katuwummulemu nga twetegekera okuwuliriza emboozi.

OMUTENDERA

3:

Eddakiika 8

- Nŋenda kukusomera emboozi. Oluvannyuma lwayo ŋŋenda kukubuuzaayo ebibuuzo. Weeteeketeeke. **Tuula bulungi, tewandiika kintu kyonna wuliriza buwuliriza**. Siriikirira. Gogola emimiro, soma emboozi emirundi ebiri

Amaka amaşanyufu

Nalule abeera ne bazadde be mu kyalo Kiti. Nalule alina bannyina babiri ne muganda we omu akyali omuwere. Awaka babeerawo ne jajjaabwe. Buli kawungeezi jajja abagererayo akagero. Buli muntu mu maka ago ayagala nnyo jajja wamu n'obugero bwe obunyuvu bw'abagerera.

Kanşome omulundi ogw'okubiri

Kati ddamu ebibuuzo bino:

- 1. Nalule abeera n'ani awaka? \$iriikirira
- 2. Nalule alina bannyina bameka? **\$iriikirira**
- 3. Lwaki ab'omu maka ago baagala nnyo jajja? \$iriikirira
- **4.** Singa ggwe wali Nalule jajja wandimukoledde ki okumulaga nti omwagala? **\$iriikirira**

Ka tukebere tulabe oba nga tuzzeemu bulungi ebibuuzo:

- DDAMU OŞOME EKIBUUZO KINNAKIMU NGA BW'OŞOMA EBIDDIBWAMU:

Okugeza: Ekibuuzo kyaffe ekisooka kyabadde Nalule abeera n'ani awaka?

Mu budde bwo obw'eddembe ojja kubumba ebibumbe

by'abantu abaşangibwa awaka woobera-

Tuwummulemu nga twetegekera okuwandiika. Teweerabira ekkalaaamu n'ekitabo ekiwandiikibwamu.

OMUTENDERA

4:

Eddakiika 5

Kulikayo mu kuwuwummula! Kadde ka kuwandiika. Ka nsuubire nti olina ekitabo n'ekkalaamu.

Nga tetunnatandika ka tusooke tuyimbe akayimba kaffe ak'okuwandiika. YIMBA: Ka mpandiike nga nneegendereza ebiikuutize omusomesa tabyagala. Weebale!

Kati wandiika ennukut : t t t Wandiika ennukuta: a a a Wandiika ennyingo: ta ta ta

- Wandiika ebigambo:

taata baaba jajja maama

\$0MA BULI KIGAMBO EMIRUNDI EBIRI N'OBWEGENDEREZA OLUVANNYUMA O\$0ME BULI NNYINGO

Wandiika emboozi eno

Taata atema omuti. Weebale nnyo
- SOMA EMBOOZI N'OBWEGENDEREZA

Mu budde bwo obw'eddemnbe ojja kuwandiika emboozi ekwata ku buli muntu ali mu maka mw'obeera. Ojja kukuba n'ebifaananyi byabwe.

Mu ssomo lyaffe erya leero essira tulitadde ku bantu abasangibwa mu maka gaffe. Mu ssomo eriddako tujja kwongera okwekenneenya ebirala ebibakwatako. Noolwekyo bw'oba olina ekifaananyi ky'abantu boobeera nabo ajjanga nakyo.

OKUFUNDIKIRA

Eddabiika 1

NGA TUMALIRIZA E\$\$OMO LYAFFE, MWATTU NKU\$ABA OJJUKIZE ABANTU B'OBEERA NABO AWAKA OKUNAABA MU NGALO BULI KADDE NGA BAKOZE\$A \$\$ABBUUNI N'AMAZZI AMAYONJO \$\$AAKO

MWATTU BEERA AWAKA. WEEKUUME. WEERABA

N'OKUKUUMA AWAKA WONNA NGA WAYONJO.

EBINTU BYETU\$ANGA AWAKA.

EKISEERA: EDDAKIIKA 30

OKUBALA

Obubaka;

Abayizi abalungi, nsuubira mwenna mwekuumye nga munaaba engalo ne ssabbuuni n'amazzi. President Museveni yagamba nti corona asaasaanide ensi yonna ye nsonga lwaki mugambibwa okusigala awaka era n'amasomero negaggalibwa.

Introduction ~1 minutes	Abayizi bange abalungi, mbaanirizza mu ssomo ly'okubala erya leero. Erinnya lyange nzenga nvanga nva Nga tetunnatandika kusoma, nsabe abazadde muyambe abaana okufuna ebitabo, obuti bw'okubazisa n'ekkalaamu.
	Abayizi, mufune we mutuula.
	Temusemberagana, tusobole okwewala ekirwadde kya COVID-19
	(kuwummula)
	Nsuubira nga mweteeseteese bulungi.
Step 1:	Ekyokuyiga kyaffe ekya leero, kikwata ku bintu bye tusanga awaka. Tugenda
~8 minute;	kubibalira mu miteeko gya bibiri bibiri.
	Nga tetunnatandika, ka tusooke tuyimbe akayimba kaffe ak'okubala.
	Kansooke nnyimbe nzekka,
	Ffe tuli embaata ento, tetumanyi kubala

Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Ffena tuyimbire wamu; Ffe tuli embaata ento, tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu 12345678910. Kati tutunuulire omubiri gwaffe. Olina amaaso ameka? Bala 1, 2. Olina amatu ameka? Bala 1, 2. Olina amagulu ameka? Bala 1, 2. Olina emikono emeka? Bala 1, 2. Olina ebigere bimeka? Bala 1, 2. Kati tulina ebintu ebisangibwa mu maka gammwe era nga bibalibwa mu bibinja bya bibiri. Banga alina omuntu gw'ogamba; engatto, ssapatu, sitookisi, n'ebirala. Ebintu nga biri bibiri nga bifaanagana bye tuyita "omugogo." Mwebale. Kati tugenda kusengeka obuti bwaffe oba amayinja gaffe mu bibinja bya bibiri bibiri. Step 2: Nsuubira mwetegese. ~8 minutes Kati tubale obuti 20. Tubale: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20. Tubale obuti bwaffe nga tubusengeka mu miteeko. gy'obubiri bubiri. 1 2; 1 2; 1 2; 1 2; 1 2; ..... Londayo omuteeko gumu. Mulimu obuti bumeka? Tububale; 1, 2. Bubiri. • Londayo emiteeko ebibri. Mulimu obuti bumeka? Tubale; 1 2 3 4. Buna. Londayo emiteeko esatu. Mulimu obuti bumeka? Tubale; 1 2 3 4 5 6. Mukaaga. Kati londayo emiteeko mukaaga. Mulimu obuti bumeka? Tubale; 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12. Kkumi na bubiri. Tubaze mu miteeko egy'ebibiribibiri. Kati tugenda kuzuula namba eziddako nga tugenda tugattako bbiri (2). Step 3: Naye nga tetunnatandika, katusooke tuyimbe akayimba kaffe ak'okubala ~8 minutes ketwayimbye nga tutandika. Ffe tuli embaata ento, tetumanyi kubala Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10 Kati tubalire wamu obuti oba amavinia gaffe ob'ebikoola. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20. Kati tugenda kujjuzaamu namba ezibulamu nga ogattako bbiri. a) 2, 4, 6, 8, _____. Namba ki eddako. Bala nnyo. Ofuna 10. b) 2, 4, 6, 8, 10, 12, c) 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, . . d) 12, 14, 16, e) 8, 10, 12, 14, Kati twekebere oba nga okuddami kwaffe kutuufu. Kati tugenda kutunuulira amaka ag'enjawulo era ogenda kuddamu ebibuuzo Step 4: ebigakwatako. Wuliriza; ~8 minutes 1) Ente ya Okello emuwa lita z'amata bbiri buli lunaku. Okello afuna lita meka ez'amata mu nnaku musanvu okuva mu nte ye?

	2) Nakato yafuna emmere okuva mu gavumenti. Yafuna kkiro bbiri ez'obuwunga bwa muwogo, kkiro bbiri ez'ebijanjaalo, kkiro bbiri ez'obuwunga bwa kasooli ne kkiro bbiri ez'obuwunga bw'amata. Nakato yafuna kkiro meka awamu? Nga tumaliriza, tubaze ebintu eby'enjawulo mu miteeko gya bibiri bibiri.
\$tep 5: ≁1 minute	Nga tumaliriza, temwerabira okwekuuma akawuka ka corona. Naaba mu ngalo ng'okozesa amazzi amayonjo ne ssabbuuni. Tewekwata mu maaso, mu nnyindo oba mu kamwa nga tonaabye ngalo. Weekuume ng'oli muyonjo era tova waka. Mubadde baana balungi. Mweraba.

EMIRIMU N'OBUVUNAANYIZIBWA BW'ABANTU AB'ENJAWULO ABA\$ANGIBWA AWAKA OKU\$OMA N'OKUWANDIIKA

Manya bino:

Abayizi baffe abaagalwa, ennaku zino muşomera ku radio kubanga mulina eddembe ery'obwebange ery'okuşoma. Eddembe ly'obwebange gy'emiganyulo omuntu yenna şşi nşonga oba mulenzi oba muwala, mukulu oba muto k'abeere wa nzikiriza ki by'alina okuba nabyo. Bino nga bitwaliramu okufuna ekyokulya, amazzi n'aw'okuşula. Ku buli ddembe kugenderako n'obuvunaanyizibwa nga gino gy'emirimu egy'enjawulo omuli okukuuma awaka n'awatwetoolodde wonna nga wayonjo.

Obudde: eddakiika 30

ENNYANJULA	Nkwanirizza omuyizi omulungi mu ssomo lyaffe	
Eddakiika 2	erya leero ery'okusoma n'okuwandiika.	
	Erinnya lyange nze	
	Nga tetunnatandika ka nkusabe weeteeketeeke.	
	Funa ekkalaamu n'olupapula oba ekitabo	
	w'osobola okuwandiika. Funa ne w'otuula. Jjukira	
	obutaliraana nnyo bantu olw'okwewala	
	ekirwadde kya COVID. Ka nsuubire nti	
	weeteeseteese	
OMUTENDERA 1:	- Mu ssomo lyaffe eryayita kwalaba abantu	
Eddakiika 8	abasangibawa mu maka gaffe. okyabajjukira be	
	baliwa? WEEFUULE NGA ALINA	
	GW'AYOGERA NAYE	
	taata maama baaba jajja	
	n'abantu abalala	
	Olwaleero tugenda kwogera ku 'MIRIMU	
	N'OBUVUNAANYIZIBWA BW'ABANTU	

ASANGIBWA AWAKA'

Okusookera ddala **obuvunaanyizibwa**gy'emirimu egirina okukolebwa abantu.

- Abantu b'obeera nabo balina buvunaanyizibwa ki? Ani afumba emmere? Ani akima amazzi? Ani alina okutyaba enku? Ggwe olina buvunaanyizibwa ki mu maka mw'obeera?
- Mu buli maka buli kinnoomu alina emirimu n'obuvunaanyizibwa ebimukakatako okukola era buli omu omulimu gw'akola mukulu nnyo mu maka okusobola okubeerawo ffenna nga tuli basanyufu. Tulina okusiima abantu baffe olwa buli kye bakola awaka.
  - Ka nkubuulire ekyaliwo mu maka ga Wampisi.

OLUGERO LUNO LUNYUMYE TOLUSOMA

Awo olwatuuka nga wabaawo Wampisi ne mukyala we nga balina n'omwana waabwe omu omuwere. Amaka gaabwe gaali mu kibira kumpi n'olubalama lw'ennyanja. Buli ku makya Wampisi yakeeranga kuvuba. Y'omukyala yasigalanga waka ng'afumba, ayoza ng'alabirira omwana wamu n'ente yaabwe. Olwali olwo Mwami Wampisi ne yeemulugunya nti mukyala we talina ky'akola era mangu ddala n'asalaw akyuse mu mirimu. Olunaku olwaddirira Mukyala Wampisi ye yagenda okuvuba. Ye omwami n'asigala awaka alabirire omwana n'ente. Ekyo kyamusanyusa bya nsusso. Yeefumbirawo n'ekyenkya. Yafuuwa oluwa eno bwagaba nti "Ha! Ha! Ha! Olwalero lwange," eno nga bw'alya akamere ke. Yali akyalya, omwana n'azuukuka n'atandika okukaaba anti ng'enjala emuluma nnyo. ate nga mujama nnyo.

Omukulu yali tannakama na nte ate nga tannagitwala ku ttale olwo nayo n'eva mu mbeera n'ekaaba okuzaama. Yasalawo omwana amuwe ku mmere gye yali afumbye n'ente agisibe waggulu ku nju erye omuddo ogwali gumeze waggulu ku kasolya. Omwana olwamussa emmere mu kamwa n'asimbula omulanga omunene ennyo anti emmere yalimu kaamulali. Y'ente yabotola akasolya n'erengejjera ku muguwa ng'ebulako katono okufa! Awo omukyala we yatuukira n'asanga enju yonna ng'etabuse. Nange awo we nnalabira.

Kiki ky'oyiga mu kagero kano? WEEFUULE NG'ALINA GW'OYOGERA NAYE

Weebale nnyo.

Ka tuwummulemu nga tweteekerateekera okusoma.

OMUTENDERA 2: Eddakiika 7

- Kulikayo mu kuwummula omuyizi wange omulungi. Tugenda kusoma naye nga tetunnatandika, ka tusooke tuyimbe akayimba akatuteekateeka.

Wuliriza: YIMBA Okusoma kulungi ddala ddala Maama okusoma kulungi ddala ddala! Tuyimbe ffenna: YIMBA ... Okusoma kulungi.... Weebale!!

Kati nno wuliriza n'obwegendereza nga nsoma ebigambo bino:

Soma ekigambo kinnakimu nga bw'okuba mu ngalo okulaga ennyingo ezikirimu. Mubale ennyingo Oluvannyuma londako kimu ekirimu amaloboozi g'ogenda okusomesaako

kufumba kuwaata kusekula kwasa kwoza

- Ka tuggyemu ekigambo kimu: **kufumba** kitandika **n'eddoboozi**/k/ ne /u/n'ebyatulibwa ng'ennyingo **ku** Tusome / ku/. Waliyo ebigambo by'Oluganda ebirala ebitandika n'ennyingo ku okugeza kufumba, kuwaata, kulima. Wa ebigambo 3 nga nange bwe mpandiika ebyange.

\$iriikiriramu. Soma ebigambo byo mu lwatu: kusoma, kubala, kugatta

-

Katukole emboozi n'ebigambo byaffe. Tusooke ne kufumba

Maama agenda kufumba mmere.

Naawe kola emboozi yo.

Weebale

Tukole emboozi n'ebigambo ebirala ebisigadde:

kuwaata kusekula kwasa kwoza Weebaale nnyo omuyizi wange mulungi

Tuwummulemu nga bwe tweteekateeka okuwuliriza akagero•

OMUTENDERA 3:

Eddakiika 7

- Nŋenda kukusomera emboozi. Oluvannyuma lwayo ŋŋenda kukubuuzaayo ebibuuzo.

Weeteeketeeke. **Tuula bulungi, towandiika kintu kyonna wuliriza buwuliriza**. Siriikirira.
Gogola emimiro, soma emboozi emirundi ebiri.

Amaka ga Kato

Mu maka ga Mwami Katongole abantu bonna bakola emirimu. Mwami Katongole akama ente. Maama afumba emmere. Amina ayera olujja n'afumba n'amazzi amazzi ag'okunywa. Ali asaawa omuddo era n'atwala embuzi ku ttale. Amaka gonna gabeera wamu nga masanyufu.

Ddamu ebibuuzo bino

- 1. Mwami Katongole akola ki awaka?
- 2. Ani atwala embuzi ku ttale?

	3. Olowooza lwaki okufumba amazzi kikulu
	nnyo?
	Ka tukebere tulabe oba nga tuzzeemu
	bulungi ebibuuzo:
	- DDAMU O\$OME EKIBUUZO KINNAKIMU NGA BW'O\$OMA EBIDDIBWAMU:
	Okugeza: Ekibuuzo kyaffe ekisooka kyabadde:
	Mwami Katongole akola ki awaka?
	Mu budde bwo obw'eddembe ojja
	kukuŋŋaanya ebifaananyi by'abantu
	abakola emiri gy'awaka egy'enjawulo
	obikwase ku lupapula oluvannyuma
	owandiikeko emboozi.
	Tuwummulemu nga twetegekera okuwandiika.
	Teweerabira ekkalaaamu n'ekitabo
	ekiwandiikibwamu.
Eddakiika 5	Kulikayo mu kuwuwummula! Kadde ka kuwandiika. Ka nsuubire nti olina ekitabo n'ekkalaamu. Nga tetunnatandika ka tusooke tuyimbe akayimba kaffe ak'okuwandiika. YIMBA: Ka mpandiike nga nneegendereza ebiikuutize omusomesa tabyagala. Weebale!
	Kati wandiika ennukuta: k k k Wandiika ennukuta: u u u Wandiika ennyingo: ku ku ku - Wandiika ebigambo:
	kufumba kuwaata kwoza kwasa
	SOMA BULI KIGAMBO EMIRUNDI EBIRI
	N'OBWEGENDEREZA OLUVANNYUMA
	OSOME BULI NNYINGO
	Wandiika emboozi eno Maama mukyala munune. Weebale nnyo

	- \$0MA EMBOOZI N'OBWEGENDEREZA
	Maama agenda kuwaata.
	Mu budde bwo obw'eddemnbe ojja kukuba ebifaananyi by'abantu abasangibwa ewammwe nga bakola emirimu egy'enjawulo. Oyinza okubisiiga bw'oba olina langi. Wandiikako ekigambo oba emboozi eraga omuntu ky'akola.
	Mu ssomo lyaffe erya leero essira tulitadde ku
	buvunaanyizibwa bw'abantu abasangibwa mu
	maka gaffe. Mu ssomo eriddako tujja kwongera
	okwekenneenya ebintu ebisangibwa awaka.
	Noolwekyo bw'oba olina ekifaananyi oba ekintu
	ekiri awaka ojjanga nakyo.
Eddakiika 1	NGA TUMALIRIZA E\$\$OMO LYAFFE, MWATTU NKU\$ABA OJJUKIZE ABANTU B'OBEERA NABO AWAKA OKUNAABA MU NGALO BULI KADDE NGA BAKOZE\$A \$\$ABBUUNI N'AMAZZI AMAYONJO \$\$AAKO N'OKUKUUMA AWAKA WONNA NGA WAYONJO.
	MWATTU BEERA AWAKA. WEEKUUME.
	WEERABA

EMIRIMU N'OBUVUNANYIZIBWA BW'ABANTU BETUBEERA NABO AWAKA.

EKISEERA: EDDAKIIKA 30

OKUBALA

Obubaka;

Abayizi baffe okumanya okubala kiyamba okumanya omuwendo gw'abantu abalina ekirwadde kya covid-19. Okuyita mu kubala tubala ebintu bingi okugeza emiwendo 1 – 10, amayumba ebisolo, entebe, emmotoka n'ebirala.

Introduction ~1 minutes	Abayizi bange abalungi, mbaanirizza mu ssomo ly'okubala erya leero. Erinnya lyange nzenga nvanga nva Nga tetunnatandika kusoma, nsabe abazadde muyambe abaana okufuna ebitabo, eby'okukozesa nga babala n'ekkalaamu.
	Abayizi, mufune we mutuula.

	Temusemberagana, tusobole okwewala ekirwadde kya COVID-19
	(kuwummula)
	Nsuubira nga mweteeseteese bulungi.
Step 1:	Abayizi abalungi, Mu ky'okuyiga kya leero, tugenda kubala n'okuwandiika emiwendo
~5 minute;	mu bigambo.
	Naye ka tusooke tuyimbe akayimba akatuyigiriza okubala. Kansooke nyimbe nzekka n'oluvanyuma tujja kuyimba ffenna
	Ani amanyi okubala, yenze babala bati.x2
	Nga begendereza, yenze babala bati
	Kati njagala ofune obuti kubanga tugenda kubala.
	Kansooke mbale nzekka nga owuliriza.
	Kati tubale ffena.
	12345678910
	Mwebale nnyo.
Step 2:	Abalungi, tugenda kuwandiika emiwendo mu bigambo.
~10 minutes	Naye njagala osooke obale abantu abali awaka. 1,2,Bali bameka? Kale
	bawandiike mu kitabo. Bakola ki? Balima, bayoza ngoye, bafumba?
	Nga bkola bulungi! Bambi obeebazaako.
	Bala obuti butaano; bala ng'oyogera. 1 2 3 4 5. Funa n'ekitabo n'ekkalaamu.
	Kati funa akati kamu oddemu nti EMU EMU EMU.
	Kati katwatule ennukuta ezikola ekigambo E-M-U. Ekigambo kiri EMU. Wandiika
	ekigambo emu kati mukitabo kyo.
	Funa obuti bubiri oddemu nti; BBIRI BBIRI BBIRI.
	Twatule ennukuta ezirimu B-B-I-R-I.
	Wandiika ekigambo BBIRI.
	 Funa obuti busatu oddemu nti SSATU SSATU. Kati twatule ennukuta ezikikola; S-S-A-T-U.
	Tuwandiike Ekigambo SSATU.
	 Funa obuti buna oddemu; NNYA NNYA NNYA.
	Twatule ennukuta ezikla ekigambo kino; N-N-Y-A.
	Kati wandiika ekigambo NNYA.
	Funa obuti butaano oddemu nti; TAANO
	Twatule ennukuta zaakyo; T-A-A-N-O. Wandiika ekigambo TAANO mu kitabo kyo.
	MWEBALIRE DDALA.
Step 3:	Kati kiseera kya kukuba bifaananyi. N'olwekyo buli omu afune ekitabo n'ekkalaamu.
~8 minutes	Tukube ekifananyi nga mulimu omupiira gumu gwokka, tuwandiike ekigambo;
	Emu.
	Tukube emipiira ebiri tuwandiike ekigambo; Bbiri.
	Tukube ebimuli bisatu tuwandiike ekigambo; Ssatu.
	Tukube ebimuli bina tuwandiike ekigambo; Nnya Tukube ebimuli bina tuwandiike ekigambo; Nnya
A	Tukube emipiira etaano tuwandiike ekigambo; Taano. Tuugadiika ekigamba kulomiyanda sina
Step 4:	Tuwandiike ebigambo by'emiwendo gino.

~8 minute;	6 7 8 9 10. Tugezeeko okuwandiika emiwendo gino mu bigambo. 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 Nga mmaliriza tuyize okubala n'okuwandiika emiwendo mu bigambo. Mu ssomo lyaffe eriddako, tujja kwongera okubala.	
A	Mwebale nnyo abayizi. Mubadde balungi.	=
Step 5:	ljukira okunaaba engalo nga okozesa amazzi amayonjo ne ssabbuuni.	
~1 minute	Weekuume ng'oli muyonjo era tova waka. Mweraba.	

EBINTU EBI\$ANGIBWA MU MAKA GAFFE

Kusoma n'Okuwandiika

Manya bino:

Omuyizi omulungi, twongera okukukubiriza okunaaba mu ngalo buli kadde. Waliwo obuwuka obubeera mu ngalo zaffe obusirikitu bwe tutayinza kulaba na maaso gaffe nga weetaaga ekyuma ekizimbulukusa. Olwokuba obuwuka buno busirikitu nnyo buyingira mu mibiri gyaffe nga tetumanyi ne butulwaza, noolwekyo tulina okunaaba mu ngalo buli kadde.

Obudde: eddakiika 30

ENNYANJULA	Nkwanirizza omuyizi omulungi mu ssomo lyaffe erya leero	
Eddakiika 2	ery'okusoma n'okuwandiika.	
	Erinnya lyange nze	
	Nga tetunnatandika ka nkusabe weeteeketeeke. Funa ekkalaamu	
	n'olupapula oba ekitabo w'osobola okuwandiika. Funa ne w'otuula.	
	Jjukira obutaliraana nnyo bantu olw'okwewala ekirwadde kya COVID.	
	Ka nsuubire nti weeteeseteese.	
OMUTENDERA	olwaleero tugenda kwogera ku BINTU EBI\$ANGIBWA MU MAKA	
1:	GAFFE	
Eddakiika 7	Okusookera ddala bintu ki bye tusanga mu maka gaffe?	
	Bino bye bimu ku bye tusanga awaka. Wuliriza n'obwegendereza	

oluvannyuma ombuulire ky'owulidde: TEEKAKO AMALOBOOZI

G'EBINTU BY'AWAKA: 1 embwa eboggola, 2ebijiiko ne wuuma, 3 kkapa ekaaba, 4 ente eŋooŋa, 5 enkoko ekekema, 6 kusekula mu kinu, 7 ebidomola bigwa, 8 embuzi ekaaba, 9amazzi gayiika okuva mu taapu, 10 emmeeza ekaaba.

Maloboozi ki g'owulidde?

Nnamba emu ebadde **mbwa**. Nnnamba 2, 3, 4, 5, ... kebera buli nnamba.

N'olwekyo ebintu ebisangibwa awaka mulimu **embwa, kkapa,** ente, enkumbi, jjambiya, ekinu, omusekuzo, ekyagi

- Ebintu bino byonna byamugaso.

Embwa eyamba ki awaka? Embwa ekuuma awaka. Ejjambiya erina mugaso ki?

Kkapa erina mulimu ki? Ente etugasa etya? Enkumbi eyamba ki? Ensuwa eyamba ki?

Tuwummulemu nga tweteekateeka oku;oma

OMUTENDERA

2:

Eddakiika 7

- Kulikayo mu kuwummula omuyizi wange omulungi. Tugenda kusoma naye nga tetunnatandika, katusooke tuyimbe akayimba akatuteekateeka.

Wuliriza: **YIMBA** Okusoma kulungi ddala ddala Maama okusoma kulungi ddala ddala!

Tuyimbe ffenna: YIMBA ... Okuşoma kulungi.... Weebale !!

Kati nno wuliriza n'obwegendereza nga nsoma ebigambo bino:

Soma ekigambo kinnakimu nga bw'okuba mu ngalo okulaga ennyingo ezikirimu. Mubale ennyingo Oluvannyuma londako kimu ekirimu amaloboozi g'ogenda okusomesaako

jambiya, kinu, muşekuzo, kkapa, mbuzi, nte, kyagi

- Ka tuggyemu ekigambo kimu: **jambiya**, kitandika **n²eddoboczi** /j/ ne /a/n'ekyatulibwa ng'ennyingo **ja**

Tusome / ja/. Waliyo ebigambo by'Oluganda ebirala ebitandika n'ennyingo ja okugeza jajja, jangu, jjambula. Wa ebigambo 3 nga nange bwe mpandiika ebyange. \$iriikiriramu.

Soma ebigambo byo mu lwatu: jajjange, jalaala, jegeju

_

Katukole emboozi n'ebigambo byaffe. Tusooke ne **jambiya Ejjambiya etema emiti**.

Naawe kola emboozi yo.

Weebale

Tukole emboozi n'ebigambo ebirala ebisigadde:

ente, kkapa, ensuwa, ekinu, omusekuzo, ekyagi Weebaale nnyo omuyizi wange mulungi

Tuwummulemu nga bwe tweteekateeka okuwuliriza akagero.

OMUTENDERA

- Kulikayo mu kuwummula. Njenda kukusomera emboozi.

3:

Oluvannyuma lwayo nnenda kukubuuzaayo ebibuuzo.

Eddakiika 8

Weeteeketeeke. Tuula bulungi, towandiika kintu kyonna wuliriza buwuliriza. \$IRIIKIRIRA. GOGOLA EMIMIRO, \$OMA EMBOOZI EMIRUNDI EBIRI.

Amaka ga Kato

Enkumbi

Enkumbi kye kimu ku bintu eby'omugaso ennyo awaka. Enkumbi etuyamba okulima mu nnimiro. Buli lw'omala okukozesa enkumbi giggyeeko ettaka. Gitereke mu ssitoowa ereme kuleeta bubenje. Gikuumire mu kifo ekikalu ereme okutalagga. Bw'okuuma obulungi enkumbi ewangaala.

Kati ddamu ebibuuzo bino

- 1. Enkumbi erina mugaso ki awaka?
- 2. Enkumbi erina kukumibwa wa?
- 3. Kabenje ki akasobola okuleetebwa ekumbi?
- 4. Kintu ki ekirala ekikozesebwa awaka?
- DDAMU OŞOME EKIBUUZO KINNAKIMU NGA BW'OŞOMA EBIDDIBWAMU:

Okugeza: Ekibuuzo kyaffe ekisooka kyabadde:

1. Enkumbi erina mugaso ki awaka?

Mu budde bwo obw'eddembe ojja kuwandiika ekikwate ku kintu ky'olowooza nti kye kisinga omugaso awaka.

Tuwummulemu nga twetegekera okuwandiika. Teweerabira ekkalaaamu n'ekitabo ekiwandiikibwamu.

Eddakiika 5

Kulikayo mu kuwuwummula! Kadde ka kuwandiika. Ka nsuubire nti olina ekitabo n'ekkalaamu.

Nga tetunnatandika ka tusooke tuyimbe akayimba kaffe ak'okuwandiika. YIMBA: Ka mpandiike nga nneegendereza ebiikuutize omusomesa tabyagala. Weebale!

Kati wandiika ennukuta: j j j Wandiika ennukuta: a a a Wandiika ennyingo: ja ja ja - Wandiika ebigambo:

jjambiya kkapa kinu kyagi

SOMA BULI KIGAMBO EMIRUNDI EBIRI N'OBWEGENDEREZA OLUVANNYUMA OSOME BULI NNYINGO

Wandiika emboozi eno

Ejjambiya ya jajja eşala. Weebale nnyo

- JOMA EMBOOZI N'OBWEGENDEREZA

Ejjambiya etema omuti.

Mu budde bwo obw'eddemnbe ojja kukuba ebifaananyi by'ebintu abasangibwa ewammwe. Oyinza okubisiiga. Wandiikako emboozi oba ekigambo ekinnyonnyola buli kifaananyi ky'okubye.

Mu ssomo lyaffe erya leero essira tulitadde ku bintu ebisangibwa mu maka gaffe n'emigaso gyabyo. Mu ssomo eriddako tujja kwongera okwekenneenya abantu abasangibwa mu kitundu kyaffe. Noolwekyo ojjanga n'ebifaanayi by'abantu b'olowooza nti bamugaso nnyo mu bulamu bwo.

Eddakiika 1

NGA TUMALIRIZA ESSOMO LYAFFE, MWATTU NKUSABA OJJUKIZE ABANTU B'OBEERA NABO AWAKA OKUNAABA MU NGALO BULI KADDE NGA BAKOZESA SSABBUUNI N'AMAZZI AMAYONJO SSAAKO

N'OKUKUUMA AWAKA WONNA NGA WAYONJO.
MWATTU BEERA AWAKA. WEEKUUME. WEERABA

ABANTU BETUSANGA AWAKA.

EKISEERA: EDDAKIIKA 30

OKUBALA

Obubaka;

Abayizi abalungi, temwerabira kunaaba mu ngalo nga mukozesa ssabuuni n'amazzi okwongera okwetangira endwadde ya CoVid-19. Bala emirundi gyonaabye olwaleero.

Introduction	Abayizi bange abalungi, mbaanirizza mu ssomo ly'okubala erya leero.	
≁1 minutes	Erinnya lyange nzenga nvanga tetunnatandika kusoma, nsabe abazadde muyambe abaana okufuna ebitabo, obuti bw'okubazisa n'ekkalaamu. Abayizi, mufune we mutuula.	
	Temusemberagana, tusobole okwewala ekirwadde kya COVID-19 (kuwummula)	

	Nsuubira nga mweteeseteese bulungi.
Step 1:	Mu kyokuyiga kya leero, tugenda kuyiga ku bantu betusanga awaka nga tubabalira
~5 minutes	mu bibinja.
	Naye nga tetunnatandika, ka tusooke tuyimbe akayimba kano. Wuliriza nga
	bwennyimba.
	Emu, bbiri, satu, nnya,ttaano, mukaaga, musanvu. x2
	Emu,bbiri,ssatu, tubuuke,ffenna tuzannye tujaguze x2
	Kati tuyimbire wamu.
	Tubale obuti bwaffe
	12345678910.
	Mwebale nnyo.
Step 2:	Kale wuliriza;
~8 minute;	Ewaka waffe waliyo jjajja mukyala, mwannyinaze, muganda wange, nange.
	Tuli bameka?
	Tubalire wamu; Jjajja mukyala,1
	Mwannyinaze, 2
	Muganda wange, 3
	Nze, 4.
	Bantu ki abasangibwa ewaka wammwe? Babale bali meka?
	Beeranga gwebagamba nti; nze, jjaja mukyala, taata, maama, muganda wange ne
	mwannyinaze.
	Kati tubale ng abwe twabaze okusooka. 1 2 3 4 5 6.
	Kati tugenda kubasengeka mu bibinja; abaami n'abakyala.
	Baani abaami? Taata, mwanyinaze. Kale tubale; 1, 2.
	Baani abakyala? Maama, jjaja mukyala, muganda wange, nange. Tubabale; 1 2 3 4.
	Kati bala abantu abali mu maka gammwe. Bali bameka?
	Abaami bali bameka?
	Abakyala bali bameka?
	Webalire ddala. Obaze abantu abali mu maka gammwe n'obasengeka mu bibinja.
Step 3:	Kati tugenda kuzuula era tujjuzeemu emiwendo egibulamu.
~8 minute;	Naye katusooke tuyimbe akayimba kaffe.
	Emu,bbiri,ssatu,nnya,ttaano,mukaaga, musanvu x2
	Emu,bbiri,ssatu, tubuuke ffenna, tujaguze x2
	Bala wamu nange nga tukozesa obuti.
	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
	Tuiiumaanan Namaha ahulaman2
	Tujjuzeemu Namba ebulamu?
	α) 1, 2, 3,, 5, 6, 7 b) 3, 4, 5, 6,, 8, 9, 10
	c) 10, 11, 12,, 14, 15, 16
	d) 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16,, 18, 19, 20
	e) 11, 12, 13, 14, 15,, 17, 18, 19, 20 Nga muli balungi
	raga maii balangi
	Kale ka twetegekere ekitundu ekiddako.
61 4.	
Step 4:	Tugenda kulaba amaka ag'enjawulo. Ogenda kuddamu ebibuuzo ebigakwatako.
~8 minute;	 Mu maka ga Kato, mulimu jjaja mukyala, maama, muganda we ne Kato. a) Mulimu abantu bameka?
	b) Baani abaami?
	) budin abadini:

	c) Baani abakyala?	
	2. Ssaalongo abeera ne Nnaalongo balina abalongo nga bawala.	
	a) Baani ku bbo abakyala?	
	b) Abakyala bali bameka?	
	c) Baani ku bbo abaami?	
	d) Abaami bali bameka?	
	e) Abantu bameka abali mu maka ga Ssaalongo bonna awamu?	
Step 5:	Nga tumaliriza, tubaze era netussa abantu mu bibinja.	
~1 minute	Ojjukiza a abantu b'awaka okunaaba engalo nga bakozesa amazzi amayonjo ne ssabbuuni.	
	Weekuume ng'oli muyonjo era tova waka.	
	Mweraba.	

ABANTU ABA\$ANGIBWA MU KITUNDU KYAFFE - Okuşoma n'Okuwandiika

Akalowoozo:

Omuyizi mulungi njagala okukutegeeza nti olwaleero bw'owulirwmu enkenyera yonna katugambe owulira oluşujjaşujja, oba okukolola oba obuzibu mu kuşşa, weetaaga okugenda bunnambiro olabe omuşawo. Buno bwonna bubonero bwa bulwadde buno obwa COVID. Kikulu nnyo okulaba omuşawo mu bwangu kubanga obulwadde buno bukambwe nnyo.

Obudde: Eddakiika 30

ENNYANJULA	Nkwanirizza omuyizi omulungi mu ssomo lyaffe erya leero	
Eddakiika 2	ery'okusoma n'okuwandiika.	
	Erinnya lyange nze	
	Nga tetunnatandika ka nkusabe weeteeketeeke. Funa ekkalaamu	
	n'olupapula oba ekitabo w'osobola okuwandiika. Funa ne w'otuula.	
	Jjukira obutaliraana nnyo bantu olw'okwewala ekirwadde kya COVID.	
	Ka nsuubire nti weeteeseteese.	
Omutendera	Olwaleero tugenda kukubaganya ebirowoozo ku BANTU	
2:	ABA\$ANGIBWA MU KITUNDU KYAFFE. Ng'essira tugenda kulissa ku bantu abakulu ennyo era abatuyamba mu bitundu mwe tubeera.	

Eddakiika 7

Batutuusaako obuweereza obw'enjawulo. Abamu ku bbo tubasasula naye abalala tetubasasula.

Abantu abo abakulu ennyo be baliwa? Omu ku bbo wuuno mu kayimba kano. Kawulirize bulungi:

YIMBA Omuşomeşa aşaana kwambala bulungi, Omuşomeşa aşaana atambule nga yeetegereza Omuşomeşa aşana akuume eddaala ly'aliko Kubanga lye lişinga gonna amalala!

Neegettaako tuyimbe: Omuşomeşa aşana kwambala bulungi!

- Kati nno tumanye nti omusomesa y'omu ku bantu abakulu ennyo mu kitundu kyaffe! Abantu abalala abakulu be baani?

WEEFUULE NTI OLINA GW'OYOGERA NAYE: omusawo, omuseriakale, omunnaddiini, omubazzi, omulimi, omuvuzi wa takisi, omuvuzi wa boodabooda, kinyoozi, omukomazi, ooooh! Weebale nnyo weebalire ddala

 kaakano tumantyi abantu abakulu abali mu kitundu kyaffe bangi nnyo naye essira tujja kulissa ku banos

omuşomeşa omuşawo, omuşerikale, omulimi omubazzi

WEEFUULE NTI OLINA GW'OYOGERA NAYE

- **mbuulira**: Omusomesa akola mulimu ki? Omusomesa asomesa abayizi
  - Omusawo akola mulimu ki? Omusawo ajjanjaba abalwadde!
  - Omulimi akola mulimu ki? Omulimi alima.
- Omuserikale akola ki? Omuserikale akuuma ddembe. Tutambule ng'abaserikale **KOONA EMMEEZA ba ba!**

YIMBA Nnabubi yazimba ku muti omuwanvu! Enkuba yatonnya nnabubi yagwa... One two One two ng'abaserikale! Nga
BW'OGGUNDA EKIGERE

Abayizi tuwummulemu nga bwe tweteekerateekera okusoma

OMUTENDERA

2:

Eddakiika 7

- Kulikayo mu kuwummula omuyizi wange omulungi. Tugenda kusoma naye nga tetunnatandika, katusooke tuyimbe akayimba akatuteekateeka.

Wuliriza: YIMBA Okusoma kulungi ddala ddala Maama okusoma kulungi ddala ddala!

Tuyimbe ffenna: YIMBA ... Okuşoma kulungi.... Weebale!!

Kati nno wuliriza n'obwegendereza nga nsoma ebigambo bino:

Soma ekigambo kinnakimu nga bw'okuba mu ngalo okulaga ennyingo ezikirimu. Mubale ennyingo Oluvannyuma londako kimu ekirimu amaloboozi g'ogenda okusomesaako

muşomeşa muşawo kinyoozi mulimi mubazzi

- Ka tuggyemu ekigambo kimu: **musomesa**, kitandika **n'eddoboczi** /m/ ne /u/n'ekyatulibwa ng'ennyingo **mu**

Tusome / mu/. Waliyo ebigambo by'Oluganda ebirala ebitandika n'ennyingo mu okugeza muwala, mulenzi, musawo. Wa ebigambo 3 nga nange bwe mpandiika ebyange. Siriikiriramu. Soma ebigambo byo mu lwatu: mubazzi, mulwadde, mulaalo

- Tuzimbe emboozi nga tweyambisa ebigambo byaffe

Tutandike ne musomesa:

Omușomeșa așomeșa abayizi.

Naawe kola emboozi yo.

Weebale

Tukole emboozi n'ebigambo ebirala ebisigadde:

Omuşawo, omubazzi, omulimi

Weebaale nnyo omuyizi wange mulungi!

Tuwummulemu nga bwe tweteekateeka okuwuliriza akagero.

OMUTENDERA

3:

Eddakiika 8

Kulikayo mu kuwummula. Ngenda kukusomera emboozi.

Oluvannyuma lwayo ŋŋenda kukubuuzaayo ebibuuzo.

Weeteeketeeke. Tuula bulungi, towandiika kintu kyonna wuliriza buwuliriza.

\$IRIIKIRIRA. GOGOLA EMIMIRO, \$OMA EMBOOZI EMIRUNDI EBIRI.

Ku kyalo Kiti kuliko omubazzi erinnya lye ye Ali. Abajja entebe n'emmeza ebirungi ennyo. Abajja ebitanda ne kkabada ennungi ennyo. Abantu b'oku kyalo baagala nnyo okugula ebibajje bya Ali kubanga birungi nnyo. Ali kati y'omu ku bantu abasinga obugagga ku kyalo kyaffe.

OLUGERO LU\$OME EMIRUNDI EBIRI OLUVANNYUMA OBUUZE EBIBUUZO

Kati ddamu ebibuuzo bino:

- 1. Menya ebibajje bibiri Ali by'abajja? \$\$iriikirira
- 2. Lwaki abantu baagala nnyo okugula ebibajje bya Ali?

- 3. Kigambo ki ekikontana ne kirungi? \$\$iriikirira
- DDAMU OŞOME EKIBUUZO KINNAKIMU NGA BW'OŞOMA EBIDDIBWAMU:

Okugeza: Ekibuuzo kyaffe ekisooka kyabadde:

Menya ebibajje bibiri ebiri mu bbajjiro lya Ali. Ekiddibwamu:
 Mu bbajjiro lya Ali mulimu entebe, emmeeza, ebitanda ne kkabada.

Mu budde bwo obw'eddembe ojja kuyiiyaayo akayimba akawaana omuntu gw'olowooza nti y'aşinga omugaşo mu kitundu kyo.

Tuwummulemu nga twetegekera okuwandiika. Teweerabira ekkalaaamu n'ekitabo ekiwandiikibwamu

Eddabiiba 5

Kulikayo mu kuwuwummula! Kadde ka kuwandiika. Ka nsuubire nti olina ekitabo n'ekkalaamu.

Nga tetunnatandika ka tusooke tuyimbe akayimba kaffe ak'okuwandiika. YIMBA: Ka mpandiike nga nneegendereza ebiikuutize omusomesa tabyagala. Weebale!

Kati wandiika ennukuta: m m m Wandiika ennukuta: u u u Wandiika ennyingo: mu mu mu

- Wandiika ebigambo:

muşomeşa muşawo mubazzi, muşerikale

SOMA BULI KIGAMBO EMIRUNDI EBIRI N'OBWEGENDEREZA
OLUVANNYUMA OSOME BULI NNYINGO

Omusomesa asomesa abayizi.

Maama mukyala munune. Weebale nnyo

- 10MA EMBOOZI N'OBWEGENDEREZA

Mu budde bwo obw'eddembe ojja kukuba ekifaananyi era owandiike emboozi ku buli omu ku bantu bano:

Omuşerikale, omuşawo, omulimi, omubazzi

Mu ssomo lyaffe lino tukubaganyizza ebirowoozo ku bantu abakulu abasangibwa mu kitudu kyaffe, tuwandiise ebigambo n'emboozi

	ezibakwatako. Mu ssomo eriddako tujja kwekenneenya ensonga endala enkulu ennyo mwattu tosubwa.
Eddakiika 1	NGA TUMALIRIZA E\$\$OMO LYAFFE, MWATTU NKU\$ABA OJJUKIZE ABANTU B'OBEERA NABO AWAKA OKUNAABA MU NGALO BULI KADDE NGA BAKOZE\$A \$\$ABBUUNI N'AMAZZI AMAYONJO \$\$AAKO N'OKUKUUMA AWAKA WONNA NGA WAYONJO.
	MWATTU BEERA AWAKA. WEEKUUME. WEERABA

EBINTU EBIKOLA EMBEERA Y'OBUDDE N'EBIKA BY'EMBEERA Y'OBUDDE.

EKI\$EERA: EDDAKIIKA 30

OKUBALA

Abayizi bange abalungi, mbaanirizza mu kyokuyiga kya leero.
Erinnya lyange nzenga nvanga nva
Nga tetunnatandika kusoma, nsaba abazadde muyambe abaana okufuna ebitabo
n'ekkalaamu n'ebyokubala.
Abayizi, mufune we mutuula.
Abdylet, marane we macadia.
Temusemberagana, tusobole okwewala ekirwadde kya COVID-19
(kuwummula)
Nsuubira nga mweteeseteese bulungi.
Abayizi, leero tugenda kuyiga kubala.
Katutandike n'akayimba kano. Wetegeke okuyimba nange.
Ffe tuli embaata ento
Tetumanyi kubala
Tubala ngatuddamu
Emu bbiri ssatu nnya
Taano mukaaga musanvu munaana mwenda ne kkumi
Katuddemu okuyimba.
Ratuademu oruyimba.
Abayizi tulina ebika bimeka eby'embeera y'obudde.
Biri bing.
Tubyogere;
Embeera y'omusana
Embeera y'enkuba
Embeera yaakibuyaga
Embeera y'ekidde
Tubale; 1, 2, 3, 4
Kirungi, mwekubire mu ngalo.
Kati tugenda kubala namba okuva ku 1 okutuka ku 40.
Naye ka tussoke tuyimbe akayimba kano.
Manvuli emu.
Manvuli bbiri.
Manvuli ssatu.
Manvuli nnya.
Manvuli ttaano.
Zonna zamugaso.
Munkuba zigasa.
Mumusana zeeziizo.
Mumusana zeeziizo.
Tuddemu nga tukozesa.
Tufune obuti bwaffe, tubale okuva ku 1 okutuuka ku 40.
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8,, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40.
Mwebale nnyo abayizi.
Engeri gye tumaze okubala ennamba okuva ku 1 okutuuka ku 40, kati tugenda kuwandiika.

	Buli omu afune ekitabo n'ekkalaamu.	
	Wuliriza bulungi enamba gyenjogera ogiwandiike.	
	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20	
	21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	
	31 32 33 34 35 36 37 38 39 40	
	Ndowooza mwenna mumaze. Mwebale!	
Step 4:	Abayizi, manyi nga mulina amasweta, enkofiira, kabuuti ne manvuuli awaka.	
	Bwetugatta manvuuli mukaaga ku manvuuli bbiri, tuba ne manvuuli meka? Ziba manvuuli munaana. Kale mubale n'amasweeta n'enkofiira. Omuwendo gwofunye, gutegeeze abeeka. Nange ojja kumbuulira mukyokuyiga kyaffe ekinaddako.	
Key message	Mwebale nnyo okuwuliriza obulungi mu ssomo lino.	
~2 minute;	Tewerabira okunaaba mu ngalo ne ssabbuuni n'amazzi bulijjo.	
	Sigala awaka, wewale abantu abanji, oleme okukwatiba ekirwadde kya COVID-19. Weraba.	

EMIRIMU EGIKOLEBWA MU BIRO EBYENJAWULO.

EKI\$EERA: EDDAKIIKA 30

OKUBALA

Introduction	Abayizi bange abalungi,mbaanirizza mu kyokuyiga kya leero.	
~2 minutes	Erinnya lyange nzenga nvanga nva	
	Nga tetunnatandika kusoma, nsabe abazadde muyambe abaana okufuna ebitabo ekkalaamu, obuti, amayinja, obusaanikira, ebikoola n'ebirala eby'okubala.	
	Abayizi, mufune we mutuula.	
	Temusemberagana, tusobole okwewala ekirwadde kya COVID-19	
	(kuwummula)	
	Nsuubira nga mweteeseteese bulungi.	
Step 1:	Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga	
~8 minutes	tetunnatandika, tugenda kuyimba akayimba <mark>akaddingana.</mark> Ngenda kusooka nyimbe	
	nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu.	
	Kale muwulirize.	
	Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala,	

	tubala nga tuddamu,1,2,3,4
	5,6,7,8,9 ne 10.
	Mwebale ku wuliriza.
	Kale ka nziremu.
	Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala,
	Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4,
	5,6,7,8,9, ne kkumi.
	Kale tuyimbire wamu.
	Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala.
	·
	Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4
	5,6,7,8,9, ne 10.
	Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka
	tubyatule;
	1Ekiseera eky'enkuba
	2Ekiseera eky'omusana
	Kale ka twatule ebintu bitaano abalimi bye bakola mu kiseera ekyenkuba.
	1tulima, 2basiga 3bakoola
	4 basalira 5 battira.
	We are going to count again and mention the activities.
	1 2 3
	'
	<u>5</u>
	Abayizi abalungi, kati muwulirize bulungi.
	Ngenda kwogera enamba hg abwe tugiwandiika mu bitabo byaffe.
	1, 2, 3, 4,5
	·, -, -, ·, ·, ·
	Muli bayitirivu.
	Muli buyitii vu.
than D.	Kale kati abayizi, tugenda kukola emiteeko.
Step 2:	• • -
~8 minutes	Ogumu guyitibwa omuteeko.
	Emingi giyitibwa emiteeko.
	Abalungi, omuteeko kitegeeza ebintu ebifanagana nga biteekeddwa wamu.
	Okugeza; omuteeko gw'amayinja,
	Omuteeko gw'ebijanjaalo,
	Omuteeko gw'obusaanikira,
	Omuteeko gw'obuti,
	Omuteeko gw'ekkalaamu,
	Omuteeko gw'obuseke
	Ekitegeeza bwokunganya ebintu n'obiteeka wamu oba okoze omuteeko.
	Manyi nti mujjukira akayimba kaffe.
	Kale tukaddemu'
	Ffe tuli embaata ento
	Muli balungi nnyo.
(TFD 2	Kati nga tukozesa ebikoola, obuti, amayinja, obusaanikira, tugenda kukola emiteeko.

~8 Minute;	Talkada alamasanilah E	Tub als and ministra	
	Tubale obusaanikira 5	Tubale amayinja 10	
	Tubuteeeke wamu	Tugateeke wamu	
	Tukoze omuteeko gw'obusaanikira 5	Tukoze omuteeko gw'amayinja 10	
	Omuteeko gwaffe gulimu obuti 5.	Omuteeko gwaffe gulimu amayinja 10	
	Tubale obuti 7,		
	Tubuteeke wamu		
	Tukoze akagana kaabuti 7		
	Omuteeko gwaffe gulimu obuti 7		
		lungi nnyo	
Step 4		-	
<u> </u>	Kati abayizi tukole emiteeko nga tukozesa ebintu abalimi byebakozesa. Tufune ensigo z'ebijanjaalo.		
~8 minute;	Tubale enigo z ebijanjadio. Tubale ebijanjadio 5 Tubiteeke wamu.		
	Guno muteeko gwa bijanjaalo		
	Kati tufune kasooli.		
	Tubale empeke za kasooli 6.		
	Tuziteeke wamu.		
	Omuteeko gwa kasooli		
	muba temuli kintu kyonna.	andibadde omuteeko, naye nga mwerere. Muno	
	Kati funa ekikopo. Teekamu amazzi kijjule. Amazzi ago gonna gayiwe mu kintu ekirala. Ekikopo kisigadde kyereere.		
	N'omuteeko omwereere temuba kirimu.		
		amu, omukebe gw'amayinja n'ebirala.	

OMUBIRI N'EBYOBULAMU

OBUYONJO BW'OMUBIRI N'OBUYONJO BW'EBITWETOOLODDE

Obudde: Eddakiika 30

	Nkwanirizza omuyizi omulungi mu ssomo lyaffe		
ENNYANJULA	NRWaninizza omayizi omalangi ma ssomo iyane		
Eddakiika 3	erya leero ery'okusoma n'okuwandiika.		
	Erinnya lyange nze		
	Nga tetunnatandika ka nkusabe weeteeketeeke.		
	Funa ekkalaamu n'olupapula oba ekitabo		
	w'osobola okuwandiika. Funa ne w'otuula. Jjukira		
	obutaliraana nnyo bantu olw'okwewala		
	ekirwadde. Ka nsuubire nti weeteeseteese.		
OMUTENDERA 1:	Tugenda kusoma ku buyonjo bw'omubiri.		
Eddakiika 3	Obuyonjo kwe kwefaako era nga tuli bayonjo		
	DDAMU Obuyonjo era obuyonjo		
OMUTENDERA 2:	What are the good health habits Enneeyisa		
Eddakiika 10	ennungi ekuuma obulamu y'eruwa?		
	Enneeyişa eyo ezingiramu:		
	Okuyonja emibiri gyaffe okugeza amaaso,		
	emikono nga tukozesa amazzi amayonjo.		
	Okusanirira enviiri zaffe nga tukozesa		

ekisanirizo

- Okusenya nga tukozesa omuswaki
- Okukuuta ebigere byaffe
- okunaaba mu maaso

DDAMU; okuyonja, okusanirira, okusenya, okukuuta, okunaaba KIRUNGI

Nsuubira akayimba kano mukamanyi: Ani amanyi okunaaba? Ye nze banaaba bwe bati.

Nga beegendereza ye nze banaaba bwe bati.

Ani amanyi okuşenya?
Ye nze başenya bati.
Nga beegendereza ye nze başenya
bati
Weebale nnyo

OMUTENDERA 3:

Eddakiika 8

Bintu ki bye tukozesa okukuuma emiri gyaffe nga miyonjo?

- Amazzi amayonjo mu kunaaba, okwoza n'okusenya.
  - Ssabbuuni n'eddagala eritta obuwuka nga ditto.
- Ttawulo, oba olugoye olutukula, ebbensani
- ekisanirizo omuswaki,

Kale wandiika ebibambo bino nga
bwe mbyogera: amazzi,ssabbuuni,
ekisanirizo, ttawulo, ebbensani, ekidomola
KIRUNGI

KIKUNG

OMUTENDERA 4:

Eddakiika 5

Ebya COVID19:

- Mwattu tukubirizibwa obutakwata ku
  bitundu byaffe bino omuli amaaso,
  ennyindo n'akamwa kubanga akawuka
  mwe kayita ne kayingira emibiri gyaffe.
- Okunaaba obulungi engalo nga tukosesa ssabbuuni n'amazzi amayonjo nga tumala waakiri ssikonda 20.
- Obutamala gawandawanda
- Okubikka ku mimwa n'akatambaala bwe tubeera nga tukolola
- Okubikka ennyindo n'atambaala bwe tubeera nga twasimula.

Okuwumbawumba:

Olwaleero tuyize ku bye tuyinza okukola okusobola okwekuuma nga tuli balamu bulungi. Mu ssomo lyaffe eriddako tujja kwekenneenya engeri gye tuyinza okukuuma obuyonjo bw'ebifo mwe tubeera.

Mwebale tussaayo mutima n'okuwuliriza mu ssomo lino.

OBUBAKA

Eddakiika 3

NGA TUMALIRIZA ESSOMO LYAFFE,
MWATTU NKUSABA OJJUKIZE ABANTU
B'OBEERA NABO AWAKA OKUNAABA MU
NGALO BULI KADDE NGA BAKOZESA
SSABBUUNI N'AMAZZI AMAYONJO SSAAKO
N'OKUKUUMA AWAKA WONNA NGA
WAYONJO.

MWATTU BEERA AWAKA ERA WEEKUME WEERABA

OKUKUUMA OBUYONJO BW'EBIFO

Obudde: eddakiika 30

ENNYANJULA	Nkwanirizza omuyizi omulungi mu ssomo lyaffe erya leero	
Eddakiika 3	ery'okusoma n'okuwandiika.	
	Erinnya lyange nze	
	Nga tetunnatandika ka nkusabe weeteeketeeke. Funa ekkalaamu	
	n'olupapula oba ekitabo w'osobola okuwandiika. Funa ne w'otuula.	
	Jjukira obutaliraana nnyo bantu olw'okwewala ekirwadde. Ka	
	nsuubire nti weeteeseteese.	
OMUTENDERA	Olwaleero tugenda kusoma ku kukuuma obuyonjo. " Eno y'engeri	
1:	gye tukuuma ebifo mwe tubeera nga wayonjo DDAMU .	
Eddakiika 5	OBUYONJO, OBUYONJO KIRUNGI.	
	Tuddemu akayimba kano	

Ani amanyi okwera ye nze bayera bati Nga beegendereza. Ye nze bayera bati. Ani amanyi okukuuta ye nze baakuuta bwe bati Nga beegendereza. Ye nze bakuuta bwe bati **OMUTENDERA** Kiki kye tulina okukola bulijjo okukuuma we tuli nga wayonio? Ka twekenneenye ebintu bye tulina okukola okusobola okukuuuma Eddakiika 13 ebitundu mwe tubeera nga biyonjo. Okusaawa omuddo **Okwera** ennyumba n'oluggya Okujja kasasiro okwetooloola awaka wamu n'okumwokya **Okusiimuula** oba okumaala obusa ku ttaka Okuggyawo amazzi gonna abeera galegamye okumpi n'enju **Okulima** okwetooloola awaka Ddamu ebigambo bino kusaawa, kwera, kujjawo, kulima OMUTENDERA Bintu ki bye tukozeşa okukuuma ebifo byo ebitwetoolodde nga biyonjo? Eddakiika 9 Funa ekkalaamu n'olupapula owandiike ebintu bye tukozeşa okukuuma watwetoolodde nga wayonjo. Kati nno nnenda kusoma ebintu ebyo, weekebere olabe oba nga obirina enkumbi, olweyo, ekitiiyo, akakunnaanya ebisaaniiko, oluso, ejjambiya, amazzi, bulaasi, oluso, ebbensani, ekisero, akagaali, akambe, ekisero omusuulwa kasasiro. Funa ekitabo kyo okube ebifaananyi ebyo owandiikeko amannya gaabyo. WATTU KUUMA OMULIMU GWO OLUSOMA BWE LULITANDIKA OLI BIRAGA OMUSOMESA WO AKUGOLOLE Weebale kuwuliriza nja kudda nate twogere ku nsonga

endala.

OBUBAKA	NGA TUMALIRIZA ESSOMO LYAFFE,
Eddakiika 2	MWATTU NKU\$ABA OJJUKIZE ABANTU B'OBEERA NABO
Edddriika 2	AWAKA OKUNAABA MU NGALO BULI KADDE NGA
	BAKOZE\$A \$\$ABBUUNI N'AMAZZI AMAYONJO \$\$AAKO
	N'OKUKUUMA AWAKA WONNA NGA WAYONJO.
	MWATTU BEERA AWAKA ERA WEEKUME
	WEERABA

ENDWADDE EZA BULIJJO N'ENGERI GYE TUYINZA OKUZEEKUUMAMU

Obudde: Eddakiika 30

INTRODUCTION	Nkwanirizza omuyizi omulungi mu ssomo lyaffe erya leero
Eddakiika 2	ery'okusoma n'okuwandiika.
	Erinnya lyange nze
	Nga tetunnatandika ka nkusabe weeteeketeeke. Funa
	ekkalaamu n'olupapula oba ekitabo w'osobola okuwandiika.
	Funa ne w'otuula. Ijukira obutaliraana nnyo bantu olw'okwewala
	ekirwadde. Ka nsuubire nti weeteeseteese.
OMUTENDERA 1:	Mu masomo gaffe agaayita twasoma ku buyonjo bw'omubiri
Eddakiika 10	n'okukuuma ebuyonjo bw'ebitundu byaffe. Olwaleero tugenda
	kusoma ku kintu ekipya nga ze ndwadde. DDAMU:
	ENDWADDE, ENDWADDE
	Ebitambuza endwadde bw'ebintu ebi;aa;aanya
	endwadde nga bibijja mu kitundu ekimu okudda mu
	kirala.
OMUTENDERA 2:	Okwejjukanya. Obulwadde kye kiki? Wali olwadde
Eddakiika 10	obulwadde bwonna?
	Bintu ki ebitambuza endwadde mu kitundu kyaffe?
	Ebintu ebimu ebitambuza endwadde mulimu;

	enkukunyi, ensiri, e	bivu, emmese, ebiyenje,	ențowera
	DDAMU EBIGAMBO	ЕВЧО	
OMUTENDERA 3:	Endwadde ezisaasaany	izibwa ebintu bino mulimu,	kawumpuli,
Eddakiika 5	,	lera, mmogoota n'omusujja	gw'omu
	byenda. DDAMU		
	ekitambuza	obulwadde	
	obulwadde		
	ensowera	kkolera	
	ebiyenje	ekiddukano	
		ky'omusaayi	
	ensiri	omusujja gw'ensiri	
	emmese	kawumpuli	
	ekivu	mmongoota	
OMUTENDERA 4	Kati funa ekitak	oo kyo, wuliriza bulungi era	owandiike bino
Eddakiika 5	ensowera, ekiyenje,	ensiri, emmese. ekivu	
	wandiika endwe	adde ereetebwa buli kimu k	au ebyo
	 wuliriza ebiddib 	wamu weekebere.	
	Weebale!		
	Weebale kuwuliriza.		
OBUBAKA	NGA TUMALIRIZA E	SOMO LYAFFE,	
Eddakiika 2	MWATTU NKU\$ABA OJJUKIZE ABANTU B'OBEERA NABO AWAKA OKUNAABA MU NGALO BULI KADDE NGA BAKOZE\$A \$\$ABBUUNI N'AMAZZI AMAYONJO \$\$AAKO N'OKUKUUMA AWAKA WONNA NGA WAYONJO.		
	MWATTU BEERA AV	VAKA WEERABA	

ENDWADDE EZI\$IIGIBWA, ENDWADDE Z'OMULUBUTO N'EBIWUKA BY'OMU BYENDA

Obudde: Eddakiika 30

ENNYANJULA	
Eddakiika 5	Nkwanirizza omuyizi omulungi mu ssomo lyaffe erya leero ery'okusoma
- Ludukiiku 5	n'okuwandiika.
	Erinnya lyange nze
	Nga tetunnatandika ka nkusabe weeteeketeeke. Funa ekkalaamu
	n'olupapula oba ekitabo w'osobola okuwandiika. Funa ne w'otuula. Jjukira
	obutaliraana nnyo bantu olw'okwewala ekirwadde. Ka nsuubire nti
	weeteeseteese.
OMUTENDERA	Olwaleero tugenda kuyiga ku ndwadde ezisiigibwa n'endwadde z'omu lubuto.
1:	Buuza munno oba ebyo yali abiwuliddeko.
Eddakiika 5	Endwadde ezikwanta nta ziva ku muntu omu okudda ku mulala ze tuyita
	ezișiigibwa.
	Endwadde ezo zisobola okukwata ekitundu ky'omubiri kyonna okugeza, ku
	lususu mu byenda oba ekitundu ky'omubiri ekirala.
	Endwadde ezikwata nga za mu lubuto zitera okubeeramu embiro nga akamu
	ku bubonero.
OMUTENDERA	Buuza munno ku ndwadde ezimu zireeta embiro nga akamu ku bubonero Kati
2:	ziwandiike.
Eddakiika 7	Nange ka nkuweeyo ezimu kw'ezo: kkolera, ekiddukano ky'omusaayi,
	omusujja gw'omu byenda, Kebera bye wazzeemu. DDAMU nga bwe tuyiga
	empandiika entuufu ey'ebigambo bino:
	empandina emadia ey ebigambo bino.

	KKOLERA = kko-le-ra
	EKIDDUKANO KY'OMUSAAYI = e-ki-ddu-ka-no ky'o-mu-saa-yi
	OMUSUJJA GW'OMU BYENDA = o-mu-su-jja gw'o-mu bye-nda
	KIRUNGI
OMUTENDERA	Funa ekitabo kyo owandiike ebibuuzo bino:
3:	(i) Embiro kye ki?
Eddakiika 10	(ii) Obuwuka obureeta embiro buyita mu kitundu ki eky'omubiri okutuyingira?
	(iii) What are 3Ds?
	KUUMA OMULIMU GWO. OLUSOMA BWE LURIDDAMU OGUTWALANGA
	EW'OMUSOMESA OKUGUGOLOLA.
	Weebale kuwuliriza.
OBUBAKA	NGA TUMALIRIZA ESSOMO LYAFFE,
Eddakiika 3	MWATTU NKU\$ABA OJJUKIZE ABANTU B'OBEERA NABO AWAKA OKUNAABA MU NGALO BULI KADDE NGA BAKOZE\$A \$\$ABBUUNI N'AMAZZI AMAYONJO \$\$AAKO N'OKUKUUMA AWAKA WONNA NGA WAYONJO.
	MWATTU BEERA AWAKA WEERABA

OKUJOMA N'OKUWANDIIKA

ESSOMO : KUSOMA OBUDDE: DDAKIIKA 30

ENYANJULA:	Abayizi abalungi, mbaniriza nnyo musomo lino. Mwasiibyeyo mutyano.
Ddakiika 2	Amannya gange nze
	Nga tetunatandika kusoma, nsaba mweteeketeeke musobole okuwuliriza obulungi.
	Funa wotuula.
	Mweetegereze kino, temugeezaako okutuula nga mweriraanye nnyo. Mutuule nga mwekubye amabanga.
	Nsubira nti mumaze okweteekateeka.
Omutendera	Olunaku lwaleero tugenda okusoma KUBUDDE N'EMBEERA ZAABWO.
Ogusooka:	
Ddakiika 7	Tugenda kuşooka kuyimba luyimba luno.
	Gwe enkuba genda eri.
	Onodda olulala.

	Abato baagala kuzanya.
	Bagaala omusana gwake.
	Gwe enkuba genda eri.
	(Tune: Rain rain go away).
	Kati yimirira era otunule waggulu mubbanga.
	Kiki ky'olaba?
	Tulaba enjuba, n'ebire.
	Empewo efuuwa?
	Tunuulira emiti . Olaba ebikoola byenyenya?
	Enkuba ettonya?
Omutendera	Abayizi abalungi, embeera z'obudde zeezino.
ogwokubiri: Ddakiika 6	Omusana gwaka.
Daariira o	Empewo efuuwa.
	Ebire nga bikutte.
	Enkuba etonnya.
	Ekiddedde.
	Kale ddamu oyogere ebigambo bino nga bwembyogera ;
	Omusana gwaka.
	Empewo efuuwa.
	Ebire nga bikutte.
	Enkuba etonnya.
	Ekiddedde.
	Mwebale nnyo!

	Kati fenna tuddemu okuyimba;
	Gwe enkuba genda eri.
	Onodda olulala.
	Abato baagala kuzanya.
	Baagala omusana gwake.
	Gwe enkuba genda eri.
	(Tune: Rain rain go away)
	MULI BALUNGI NNYO!
Omutendera	Mbeera yabudde ki eriwo?
ogwo kusatu: Ddakiika 5	Enkubba etonnya?
Dadriira 5	Waliyo ebire?
	Omusana gwaka oba,
	Waliyo empewo?
	Wano wendi, embeera yobudde ya
	Wndiika embeera yobudde bweri awo wooli.
	Abayizi abalungi, embeera yobude eri;
	enkubba etonnya ebire bikutte
	omusana gwaka empewo efuuwa
	ekiddedde
Omutendera ogwokuna:	Abayizi abalungi, katwogere biki ebiraga embeera zobudde zetulabye.
Ddakiika 3	Bye bino;

	enjuba empewo
	ebire enkuba
	Mwebale nnyo!
	Kati ffena tuddemu twogere embeera z'obudde zino.
	omusana gwaaka
	ebire bikutte
	empewo efuuwa
	enkuba ettonnya
	ekiddedde
Omutendera	Wandiika bino mu kitabo kyo.
ogwokutaano: Ddakiika 4	Embeera z'obudde.
Dadriira 4	omusana gwaaka
	ebire bikutte
	empewo efuuwa
	enkuba ettonnya
	ekidedde
Omulimu:	Kuba ebifananyi ebiraga embeera z'obudde era owandiikeko ebigambo byakwo.
Ddakiika 1	byukwo.
Obubaka	Mwebale nnyo okuwuliriza n'okubeera abayizi abalungi mu ssomo lino
	BUIJJO JUKIRA BINO
Obukulu:	
Ddakiika 2	 Kozesa sabuuni n'amazzi amayonjo okunaaba engalo zo Weewale okukwata mu maasogo, munnyindo zo, nemukamwako
	nga tonabye bulungi ngalo zo. • Weekuumire awaka, obeere mulamu. Kino kijja kutuyamba
	okugoba obulwadde bwa CORONA wetuli. MWERABA.

EMIRIMU EGIKOLEBWA MU BIRO EBYENJAWULO.

EKISEERA: EDDAKIIKA 30

OKUBALA

Erinnya lyange nze
Nga tetunnatandika kusoma, nsabe abazadde muyambe abaana okufuna ebitabo ekkalaamu, obuti, amayinja, obusaanikira, ebikoola n'ebirala eby'okubala. Abayizi, mufune we mutuula. Temusemberagana, tusobole okwewala ekirwadde kya COVID-19 (kuwummula) Nsuubira nga mweteeseteese bulungi. Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga tetunnatandika, tugenda kuyimba akayimba akaddingana. Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Abayizi, mufune we mutuula. Temusemberagana, tusobole okwewala ekirwadde kya COVID-19 (kuwummula) Nsuubira nga mweteeseteese bulungi. Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga tetunnatandika, tugenda kuyimba akayimba akaddingana. Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Temusemberagana, tusobole okwewala ekirwadde kya COVID-19 (kuwummula) Nsuubira nga mweteeseteese bulungi. Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga tetunnatandika, tugenda kuyimba akadingana.Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento.tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Temusemberagana, tusobole okwewala ekirwadde kya COVID-19 (kuwummula) Nsuubira nga mweteeseteese bulungi. Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga tetunnatandika, tugenda kuyimba akadingana.Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento.tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
(kuwummula) Nsuubira nga mweteeseteese bulungi. Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga tetunnatandika, tugenda kuyimba akayimba akaddingana.Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
(kuwummula) Nsuubira nga mweteeseteese bulungi. Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga tetunnatandika, tugenda kuyimba akayimba akaddingana.Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Nsuubira nga mweteeseteese bulungi. Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga tetunnatandika, tugenda kuyimba akayimba akaddingana. Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Nsuubira nga mweteeseteese bulungi. Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga tetunnatandika, tugenda kuyimba akayimba akaddingana. Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga tetunnatandika, tugenda kuyimba akayimba akaddingana. Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Ekyo'kuyiga kyaffe ekya leero kikwata ku ngeri y'okukolamu emiteeko. Abayizi, nga tetunnatandika, tugenda kuyimba akayimba akaddingana. Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
tetunnatandika, tugenda kuyimba akayimba akaddingana. Ngenda kusooka nyimbe nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne l0. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
nzekka, n'oluvannyuma tukayimbire wamu. Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Kale muwulirize. Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Ffe tuli embata ento, tetumanyi kubala, tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
tubala nga tuddamu,1,2,3,4 5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
5,6,7,8,9 ne 10. Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Mwebale ku wuliriza. Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Kale ka nziremu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala, Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4, 5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
5,6,7,8,9, ne kkumi. Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Kale tuyimbire wamu. Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Ffe tuli embaata ento,tetumanyi kubala. Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Tubala nga tuddamu, 1,2,3,4 5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
5,6,7,8,9, ne 10. Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
Abayizi abalungi, mujjukira nti tulina ebika by'embeera y'obudde bibiri. Kale ka tubyatule;
tubyatule;
tubyatule;
1Ekiseera eky'enkuba
1Ekiseera eky'enkuba
2 Ekiseera eky'omusana
Kale ka twatule ebintu bitaano abalimi bye bakola mu kiseera ekyenkuba.
1 tulima, 2 basiga 3 bakoola
4 basalira 5 battira.
4basama
We are going to count again and mention the activities.
1 2 3
4 5
Abayizi abalungi, kati muwulirize bulungi.
Ngenda kwogera enamba hg abwe tugiwandiika mu bitabo byaffe.
1, 2, 3, 4,5

	Muli bayitirivu.
Step 2:	Kale kati abayizi, tugenda kukola emiteeko.
~8 minute;	Ogumu guyitibwa omuteeko.
	Emingi giyitibwa emiteeko.
	Abalungi, omuteeko kitegeeza ebintu ebifanagana nga biteekeddwa wamu.
	Okugeza; omuteeko gw'amayinja,
	Omuteeko gw'ebijanjaalo,
	Omuteeko gw'obusaanikira,
	Omuteeko gw'obuti,
	Omuteeko gw'ekkalaamu,
	Omuteeko gw'obuseke
	Ekitegeeza bwokunganya ebintu n'obiteeka wamu oba okoze omuteeko.
	Manyi nti mujjukira akayimba kaffe.
	Kale tukaddemu'
	Ffe tuli embaata ento
	Muli balungi nnyo.
4	Kati nga tukozesa ebikoola, obuti, amayinja, obusaanikira, tugenda kukola emiteeko.
STEP 3	
- 5.50	Tubale obusaanikira 5 Tubale amayinja 10
~8 Minute;	Tubuteeeke wamu Tugateeke wamu
	Tukoze omuteeko gw'obusaanikira 5 Tukoze omuteeko gw'amayinja 10
	Omuteeko gwaffe gulimu obuti 5. Omuteeko gwaffe gulimu amayinja 10
	Tubale obuti 7,
	Tubuteeke wamu
	Tukoze akagana kaabuti 7
	Omuteeko gwaffe gulimu obuti 7
	Muli balungi nnyo
Step 4	Kati abayizi tukole emiteeko nga tukozesa ebintu abalimi byebakozesa.
~8 minute;	Tufune ensigo z'ebijanjaalo.
~o minute)	Tubale ebijanjaalo 5
	Tubiteeke wamu.
	Guno muteeko gwa bijanjaalo
	Cano material and anything and
	Kati tufune kasooli.
	Tubale empeke za kasooli 6.
	Tuziteeke wamu.
	Omuteeko gwa kasooli
	Official Control of the Control of t
	Abayizi bange abalungi, tulina n'ogwandibadde omuteeko, naye nga mwerere. Muno
	muba temuli kintu kyonna.
	Kati funa ekikopo. Teekamu amazzi kijjule. Amazzi ago gonna gayiwe mu kintu
	ekirala. Ekikopo kisigadde kyereere.
	N'omuteeko omwereere temuba kirimu.
	Bokisi y'ebitabo, omukebe gw'ekkalaamu, omukebe gw'amayinja n'ebirala.

EBINTU EBIKOLEBWA MU MBEERA Z'OBUDDE OBWENJAWULO

ESSOMO: OKUSOMA

OBUDDE: Ddakiika 30.

ENYANJULA:	Abayizi abalungi, mbaniriza nnyo mu ssomo lino.
Ddakiika 2	Amannya gange nze
	Nga tetunatandika kusoma, nsaba weteeketeeke osobole okuwuliriza obulungi.
	Funa ekkalamu, olupapula oba ekitabo.
	Funa w'otuula.
	Weetegereze bino:
	Temugezaako okutuula nga mweriraanye nnyo. Mutuule nga mwekubye amabanga.
	NSUBIRA NTI MUMAZE OKWETEEKATEEKA.

Omutendera ogusooka:	Olunaku lwaleero, tugenda kusoma ku " BIKOLEBWA MU MBEERA Z'OBUDDE OBWENJAWULO".
Ddakiika 10	N;aba muwulirize emboozi eno.
	Erinnya lyange nze Jolly. Mbeera Nabusanke. Ab'oluganda lwange abasinga balimi.
	Bino byebakola mubudde bw'enkuba.
	Basiga, babika ennimiro zaabwe, bakoola, basalira era battira ebirime byaabwe.
	Mu budde bw'omusana, balima, bakungula ebirime byabwe era nebabikaza.
Omutendera ogwokubiri:	Ebikolebwa mumbeera z'obudde obw'enjawulo byetugenda okusomako biri;
Ddakkika	okusiga, okubikka,
munaana	okukoola, okusalira,
(7)	okukungula,
	okusunsula ensigo, okulima,
	n'okukaza ensigo (ebirime)
	Kati ffena tuddemu twogere ebigambo ebyo.
	MWEBALE NYO.
Omutendera	Kati mwogere ennukuta z'ebigambo bino nga bwenzogera.
ogwokusatu:	kusimba kubika
Ddakiika 5	kukoola kusalira
	kukungula kusunsula
	MWEBALE NNYO.

	Kati funa ekitabo kyo era owandiike ebigambo bino.		
	okukungula okusiga		
	okusunsula okukoola		
	okusalira		
	MWEBALE NNYO.		
Omutendera	Abayizi abalungi, kati ffena tuddemu okwogera emirimu		
ogwokuna:	egikolebwa mu mbeera yobudde bw'enkuba;		
Ddakkika 3	Okubikka okukoola okusalira		
	Era tuddemu twogere emirimu egikolebwa mubudde		
	bw'omuşana;		
	okukungula, okusunsula ensigo okulima, okukaza ensigo		
	KIRUNGI NNYO.		
OMULIMU:	Kuba ebifaanannyi ku mirimu egikolebwa mu budde bwenkuba .era		
Ddakiika 1	obiwandiikeko. Tereka omulimu ogwo ,bwonodda ku ssomero ogulage		
	omusomesawo.		
	Mwebale nnyo okufaayo okuwuliriza mu \$\$0m0 lino.		
OBUBAKA OBUKULU	Naaba bulungi engalo zzo ng'okozesa amazzi amayonjo ne ssabuuni		
Ddakiika 2	Weewale okukwata mumaaso go, mu nnyindo zo ne mukamwa		
DUURIIRO Z	ko nga tonaabye mu ngalo ne sabuuni ko naamazzi amayonjo. Beera awaka era weewale okubeera awali abantu abangi		
	abakunganye.Bino bijja kukutaasa obutalwaala CORONA.		
	WEKUUME OBUTAFUNA BULWADDE BWA CORONA.		

MWERABA	

EMIRIMU EGIKOLEBWA MU MBEERA ZOBUDDE OBW'ENJAWULO

ESSOMO: KUWANDIIKA OBUDDE: Ddakiika 30.

ENNYANJULA	Abayizi abalungi, mbaniriza nnyo mu ssomo lino.
Ddakiika 2	Amannya gange nze
	Nga tetunatandika ssomo lino, nsaba weteeketeeke, osobole okuwuliriza obulungi
	Funa ekkalaamu, olupapula oba ekitabo.
	Funa wotuula.
	Mugezeeko nnyo okutuula nga temweriraanye nnyo. Mutuule nga mwekubye amabanga.
	NSUBIRA NTI KATI MUMAZE OKWETEEKATEEKA
OMUTENDERA OGUSOOKA	Olunaku lwa leero tugenda kusoma ku "MIRIMU EGIKOLEBWA MU MBEERA Z'OBUDDE OBWENJAWULO"
Ddakiika taano (5)	Weteeketeeke era owulirize nga bwenjatula ebigambo bino.

	kukungula kubikka
	kufukirira kukoola
	kusiga kulima
	kukaza kusalira
	kuttira
	KATI FFENA TWOGERERE WAMU EBIGAMBO BINO.
	kukungula kubikka
	kufukirira kukoola
	kusiga kulima
	kukaza kusalira
	kuttira
OMUTENDERA	Katwatule ebigambo nga bwetubiwandiika;
OGWOKUBIRI:	kusiga, kukoola
Ddakiika 6	kusalira, kukungula
	kukaza, kulima
	kuttira
	Tuddemu tubyatule
	MWEBALE NNYO!
OMUTENDERA OGWOKUSATU:	WANDIIKA EMBOOZI ZINO NGA BWENZI\$OMA ELA OKUBE EBIFAANANYI
Ddakiika 11	
	Taata akungula kasooli.
	Mary akoola bijjanjalo.
	Tom asiga bulo.

	Maama abikka nnyannya.
	MWEBALE NNYO!
OMUTENDERA OGWOKUNA:	Abayizi abalungi ffena tusome emboozi zino.
Ddakiika 3	Tata akungula kasooli.
	Mary akoola bijjanjalo.
	Tom asiga bulo.
	Maama abikka nnyannya.
	Mweyongere okukola obulungi!
OMULIMU: Ddakiika 1	Saba bobeera nabo awaka bakufunire ekifo nensigo.Simba ensigo era olabirire enimiro eyo.Wandiika oba kuba ebifaanannyi ku njawulo etuuka ku byosimbye.Bwonodda ku ssomero oja kulaga omusomesawo omulimu gwo.
OBUBAKA OBUKULU Ddakiika 2	 Mwebale nnyo okufuba okuwuliriza nga tusoma essomo lino BULIJJO TEWEERABIRA; Naaba bulungi engalozo ngokozessa amazzi amayonjo ne ssabuuni BEERA AWAKA ERA WEEWALE OKUBEERA MUBIFO AWALI ABANTU ABANGI. BINO BIJJA KUKUTAASA OBUTAFUNA BULWADDE BWA CORONA. MWEKUUME CORONA. MWERABA

ACTIVITIES FOR DIFFERENT SEASONS

Time frame: 30 minute;

Literacy II

Introduction	Hello listeners, you are wa	rmly welcome to this program. Good morning
~2mins	My name is	
	Before we start the lesson,	I request you to get ready to listen. Get a pen,
	pencil, paper or a book.	
	Get where to sit. Please sit	far from each other.
	Hope you are now ready.	
OMUTENDERA 1:	Today we are going to lea	rn about "activities for different seasons."
~5 minute;	First get ready and listen to these words as I say them.	
	Harvesting	Mulching
	Watering	Weeding
	Planting	Digging
	Drying	Pruning
	Thinning	
	Now let us say them toget	her.
	Harvesting	Mulching
	Watering	Weeding
	Planting	Digging
	Drying	Pruning
	Thinning	

OMUTENDERA 2:	Children let us say the words as you write them.
~10 minute;	Planting, weeding, pruning Harvesting, drying, digging, thinning.
	Let us say them again.
	Wonderful.
OMUTENDERA 3:	Now write these sentences as I read them.
~8 minutes	Father is harvesting maize.
	Mary is weeding the bean plants.
	Tom is planting millet.
	Mother is mulching tomatoes.
	Good
OMUTENDERA 4:	Okay children, let us also read the sentences.
~3min\$	Father is harvesting maize.
	Mary is weeding the bean plants.
	Tom is planting millet.
	Mother is mulching tomatoes.
	Keep it up!
Key message	Thank you for listening and being attentive during the lesson.
~2 min;	Don't forget to always;
	Wash your hands with soap and water.
	Stay at home and avoid crowds.
	KeepSafe.
	GOOD BYE

ENDYA ENNUNGI

ESSOMO: OKUSOMA

OBUDDE: Ddakiika 30.

ENNYANJULA	Abayizi abalungi, mbaniriza mu ssomo lino. Mwasiibye mutyano
Ddakiika 2	Amanya gange nze
	Nga tetunatandika ssomo lino, nsaba mweteeketeeke musobole okuwuliriza obulungi .
	Funa ekkalaamu, olupapula oba ekitabo ebyokuwandiisa.
	Kati funa wotuula.
	Jjukira obuteesembereza bantu abalina obubonero bwobulwadde bwa CORONA.
	Obubonero buno buli;
	okukolola, okunnyiza ennyo, omusujja n'ebuggumu erisuse mumubiri.
	Nsubira nti mumaze okweteekateeka.
	KIRUNGI.
OMUTENDERA	Olunaku lwa leero tugenda kusoma ku "NDYA ENNUNGI".
OGUSOOKA;	Tugenda kusooka kuyimba ffena.
Ddakiika 3	Mweteeketeeke tuyimbe ffena.
	Katonda

Weebale olwensi ennungi,

Nebibala byetulya,

N'emmere eyo gyetulya,

Webale olwa byonna.

(Kozesa tune: Thank you for the world so sweet)

Kati ddamu ekibuuzo kino.

Endya ennungi kitegeeza ki? Kirowoozeeko.

Endya ennungi etegeeza okulya emmere eyemigaso egyenjawulo kubuli kijjulo.

OMUTENDERA OGWOKUBIRI:

Ddakkika 12

Emmere eyemigaso egyenjawulo yeeriwa? kirowoozeeko

Emmere eyemigaso egyenjawulo eri mubibinja bisatu ate nga erimu emmere eyenjawulo.

Ebibinja bino biri bisatu era birimu emmere eno

1. Emmere ewa amaanyi.

Eno erimu;

muwogo, mayuuni, lumonde, obulo, kasooli nebirala.

2. Emmere ezimba omubiri

Eno erimu;

Ebyenyanja,ebijjanjaalo,ebinyeebwa,amata,ennyama kawo nebirala.

3. Emmere ekuuma omubiri.

Eno erimu;

(i) Ebibala nga;

emiyembe, mapeera

micungwa, ovacado

mappaappaali, appozi

wotameloni, nnannansi nebirala

(ii) Enva endiirwa nga;

kabegi, kaloti

	nakati, bbugga
	ddoodo, nnyannya
	jjobyo nebirala
	Kino kitegeeza nti endya ennungi kubuli kijjulo, omuntu ateekwa okulya emmere okuva mu buli kibinja.
	Kati yatula bino nga bwembyatula.
	Emmere ewa amaanyi
	Emmere ezimba omubiri
	Emmere ekuuma omubiri
	Kati wandiika ebigambo bino.
	Emmere ewa amaannyi
	Emmere ezimba omubiri
	Emmere ekuuma omubiri
OMUTENDERA OGWOKUSATU:	Lowooza ku migaso egiri mmundya ennungi.
Ddakiika 5	Jjukira, endya ennungi, ekijjulo kiteekwa okubeerako emmere evudde
Daariira 5	mu buli kibinja . Kino kikulu kubanga kireetera omuntu;
	Okubeera omulamu
	Okufuna amaanyi
	Okukula obulungi
	Okukola obulungi mu kibiina.
OMUTENDERA	Lowooza era oddemu ebibuuzo bino
OGWOKUNA:	
Ddakiika	I. Wandiika ebibinja byemmere bisatu ebikola endya ennungi. II. Wandiika amannya g'emmere assatu agafuula ekijjulo okuba
ttaano (5)	ekyendya ennungi
ttaano (3)	III. Migaso ki egiri mu ndya ennungi?
0.411.041	
OMULIMU:	Wandiika amannya g'emmere ataano ku buli kibinja kyammere.
Ddakiika emu	Omulimu guno gutereke bulungi , oja kugulaga omusomesa wo
(1)	ng'otandise okusoma.
OBUBAKA	Nga maliriza, nkujjukiza bino;
OBUKULU	
	Bulijjo lekawo ebbanga wakati wo ne munno omulala yenna

Ddakiika bbiri(2)	 bwemuba mutudde oba nga mukola ekintu ekirala kyonna. Bulijjo naaba engalozo bulungi ng'okozesa amazzi amayonjo ne ssabuuni
	WEKUUME. FFENA TUKOLERE WAMU TUSOBOLE OKULWANYISA
	OBULWADDE BWA CORONA.

ENDYA ENNUNGI

ESSOMO: OKUSOMA

OBUDDE: Ddakiika 30.

ENINIUANIII II A	Aboutist about was subspirite your course line. Museuibus sanduses
ENNYANJULA	Abayizi abalungi, mbaniriza mu ssomo lino. Mwasiibye mutyano
Ddakiika 2	Amanya gange nze
	Nga tetunatandika ssomo lino, nsaba mweteeketeeke musobole
	okuwuliriza obulungi .
	Funa ekkalaamu, olupapula oba ekitabo ebyokuwandiisa.
	Kati funa wotuula.
	Jjukira obuteesembereza bantu abalina obubonero bwobulwadde bwa CORONA.
	Obubonero buno buli;
	okukolola, okunnyiza ennyo, omusujja n'ebuggumu erisuse mumubiri.
	Nsubira nti mumaze okweteekateeka.
	KIRUNGI.
0.415515554	
OMUTENDERA OGUSOOKA;	Olunaku lwa leero tugenda kusoma ku "NDYA ENNUNGI".
Ddakiika 3	Tugenda kusooka kuyimba ffena.
	Mweteeketeeke tuyimbe ffena.
	Katonda
	Weebale olwensi ennungi,
	Nebibala byetulya,
	N'emmere eyo gyetulya,
	Webale olwa byonna.
	(Kozesa tune: Thank you for the world so sweet)

Kati ddamu ekibuuzo kino.

Endya ennungi kitegeeza ki? Kirowoozeeko.

Endya ennungi etegeeza okulya emmere eyemigaso egyenjawulo kubuli kijjulo.

OMUTENDERA OGWOKUBIRI:

Emmere eyemigaso egyenjawulo yeeriwa? kirowoozeeko

Ddakkika 12

Emmere eyemigaso egyenjawulo eri mubibinja bisatu ate nga erimu emmere eyenjawulo.

Ebibinja bino biri bisatu era birimu emmere eno

4. Emmere ewa amaanyi.

Eno erimu;

muwogo, mayuuni, lumonde, obulo, kasooli nebirala.

5. Emmere ezimba omubiri

Eno erimu;

Ebyenyanja,ebijjanjaalo,ebinyeebwa,amata,ennyama kawo nebirala.

6. Emmere ekuuma omubiri. Eno erimu:

(iii) Ebibala nga;

emiyembe, mapeera

micungwa, ovacado

mappaappaali, appozi

wotameloni, nnannansi nebirala

(iv) Enva endiirwa nga;

kabegi, kaloti

nakati, bbugga

ddoodo, nnyannya

jjobyo nebirala

Kino kitegeeza nti endya ennungi kubuli kijjulo, omuntu ateekwa okulya emmere okuva mu buli kibinja.

	Kati yatula bino nga bwembyatula.
	 Emmere ewa amaanyi Emmere ezimba omubiri Emmere ekuuma omubiri Kati wandiika ebigambo bino. Emmere ewa amaannyi Emmere ezimba omubiri Emmere ekuuma omubiri
OMUTENDERA OGWOKUSATU: Ddakiika 5	Lowooza ku migaso egiri mmundya ennungi. ljukira, endya ennungi, ekijjulo kiteekwa okubeerako emmere evudde mu buli kibinja . Kino kikulu kubanga kireetera omuntu; Okubeera omulamu Okufuna amaanyi Okukula obulungi Okukola obulungi mu kibiina.
OMUTENDERA OGWOKUNA : Ddakiika ttaano (5)	Lowooza era oddemu ebibuuzo bino IV. Wandiika ebibinja byemmere bisatu ebikola endya ennungi. V. Wandiika amannya g'emmere assatu agafuula ekijjulo okuba ekyendya ennungi VI. Migaso ki egiri mu ndya ennungi?
OMULIMU: Ddakiika emu (1)	Wandiika amannya g'emmere ataano ku buli kibinja kyammere. Omulimu guno gutereke bulungi , oja kugulaga omusomesa wo ng'otandise okusoma.
OBUBAKA OBUKULU Ddakiika bbiri(2)	 Nga maliriza, nkujjukiza bino; Bulijjo lekawo ebbanga wakati wo ne munno omulala yenna bwemuba mutudde oba nga mukola ekintu ekirala kyonna. Bulijjo naaba engalozo bulungi ng'okozesa amazzi amayonjo ne ssabuuni WEKUUME. FFENA TUKOLERE WAMU TUSOBOLE OKULWANYISA OBULWADDE BWA CORONA.